

*А. М. Руденко,
студентка V курсу 2 групи
Слідчо-криміналістичного інституту,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, м. Харків*

ДІЯЛЬНІСТЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ЇХ ВПЛИВ НА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ

На сьогодні можна стверджувати, що громадські організації відіграють надзвичайно важливу роль у розвитку демократичного суспільства, підтриманні правопорядку й дотриманні прав і свобод людини. Окрему увагу, на наше переконання, необхідно приділити громадським організаціям і їх впливу на засуджених під час і після відбування покарань.

Досить слушно зазначає Н. Калашник: «Реальна і конструктивна участь громадськості в діяльності установ виконання покарань є одним з кроків створення пенітенціарної системи, притаманної демократичним державам, що само по собі передбачає безпосередню відповідальність і участь суспільства в роботі з особами, які порушують закон [1, с. 54–55].

Необхідно вказати, що К. А. Автухов розглядає участь громадськості в діяльності органів та установ виконання покарань як один із принципів виконання й відбування покарання, закріплений у ст. 5 КВК [2, с. 44].

Досвід провідних демократичних держав світу підтверджує важливість та необхідність контролю за діяльністю пенітенціарної системи з боку громадянського суспільства, оскільки в цій сфері суспільних відносин існує ризик порушення прав людини. Беручи до уваги даний факт, на нашу думку, доречно розглянути найбільш яскраві приклади дієвості громадського нагляду в зазначеній сфері. Так, у Грузії набула поширення практика проведення громадського моніторингу, де при кожному пенітенціарному закладі створюється Рада громадського контролю. На сьогоднішній день в Грузії існує 15 таких комісій, до яких входить 109 осіб. Вони систематично відвідують установи, не попереджаючи адміністрацію пенітенціарного закладу. У Великій Британії існує Асоціація незалежних відвідувань місць позбавлення волі, яка діє вже більше десяти років. Асоціація є неурядовою організацією, яка співпрацює з поліцією, поліцейськими радами, місцевими громадами, органами державної влади. У США проводить діяльність Американська асоціація виправних закладів, що є найстарішою і найбільшою у світі міжнародною неприбутковою організацією, яка опікується питаннями роботи виправних закладів [3]. Вважаємо, що запозичення досвіду інших держав може сприяти

створенню ефективної системи моніторингу та контролю за дотриманням прав засуджених і в Україні. Так, передусім необхідно розробити й запровадити механізм відкритого залучення представників громадськості до контролю місць позбавлення волі, а також налагодити співпрацю з органами й установами виконання покарань.

Висвітлюючи питання діяльності громадських організацій в Україні, додамо, що відповідно до ч. 1 ст. 25 Кримінально-виконавчого кодексу України (далі – Кодекс) об'єднання громадян та засоби масової інформації, релігійні та благодійні організації, окремі особи в порядку, встановленому цим Кодексом і законами України, можуть надавати допомогу органам та установам виконання покарань у виправленні засуджених і проведенні соціально-виховної роботи.

Необхідно вказати, що громадський контроль за дотриманням прав засуджених під час виконання кримінальних покарань у виправних колоніях, арештних домах, виправних центрах і слідчих ізоляторах здійснюють спостережні комісії, відповідно до Положення про спостережні комісії від 01.04.2004 р. № 429, а у виховних колоніях діяльність із громадського контролю забезпечується піклувальними радами [4]. Схожі органи передбачені і кримінально-виконавчим законодавством інших країн. До прикладу, за ч. 1 ст. 23 Кримінально-виконавчого кодексу Російської Федерації від 18.12.1996 р.: «Громадський контроль за забезпеченням прав людини у виправних центрах, виправних установах і дисциплінарних військових частинах здійснюють громадські спостережні комісії» [5]. Згідно з ч. 1 ст. 150 Кодексу виконання кримінальних покарань Республіки Таджикистан від 06.08.2001 р.: «Для надання допомоги адміністрації виховної колонії в організації навчально-виховного процесу та зміцненні матеріально-технічної бази при виховній колонії створюється піклувальна Рада з представників державних підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань і громадян» [6].

Одним із важливих кроків для України стало також прийняття Закону України «Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк» від 17.03.2011 р., у п. 5 ч. 1 ст. 1 якого наводиться перелік суб'єктів соціального патронажу, до яких належать і громадські організації [7].

Не можна оминати увагою також Закон України «Про пробацію» від 05.02.2015 р. Так, ст. 20 даного Закону передбачає здійснення волонтерської діяльності, пов'язаної з пробацією, а ст. 21 – взаємодію органу пробації з органами влади, підприємствами, установами та організаціями [8]. Таким чином, можемо стверджувати, що на сьогодні вплив громадськості дедалі

більше зростає, а це, безумовно, є позитивним фактором і сприяє виправленню засуджених.

Крім того, участь у громадському контролі широкого кола ініціативних і зацікавлених громадян, на наш погляд, є однією з головних складових дотримання прав засуджених. На жаль, в Україні робота в даному напрямі ще тільки розпочата, а також існує низка прогалин, які потрібно нівелювати. Отже, для покращення ситуації вбачається за доцільне піти шляхом США та створити громадську організацію, діяльність якої стала б акумулюючим фактором у впливі на кримінально-виконавчу систему України. Необхідно також зазначити, що декларативність прийнятих державою рішень, недостатність владних повноважень громадських організацій у житті заходів контролю за дотриманням прав і свобод засуджених у виправних закладах пенітенціарної системи, недосконалість системи подання скарг на дії керівництва виправного закладу, якщо такі дії порушують трудові, соціальні права засуджених, – це основні питання, які потрібно вирішувати вже сьогодні для дотримання прав і свобод засуджених, а також покращення умов їх утримання й створення більш стійкого плацдарму для ресоціалізації в майбутньому.

Список літератури

1. Калашник Н. Пенітенціарна система України шляхом перетворень // Юридичний журнал. – 2010. – № 7 (97). – С. 54–55.
2. Автухов К. А. Кримінально-виконавче право : навч.-практичний посібник (для підготовки до іспиту аспірантів, здобувачів та студентів) / К. А. Автухов; за заг. ред. А. Х. Степанюка. – Харків : Право, 2017. – 158 с.
3. Букалов О. Громадські організації та кримінально-виконавча система: Тюремний портал громадської правозахисної організації «Донецький Меморіал» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrprison.org.ua/articles/1331453659>
4. Про затвердження положень про спостережні комісії та піклувальні ради при спеціальних виховних установах: постанова Кабінету Міністрів України від 01.04.2004 р. № 429 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/429-2004-%D0%BF>
5. Кримінально-виконавчий кодекс Російської Федерації (1996 р. із змін. від 2015 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.legislationline.org/ru/documents/section/criminal-codes>
6. Кодекс виконання кримінальних покарань Республіки Таджикистан (2001 р., зі змін. від 2016 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.legislationline.org/ru/documents/section/criminal-codes>
7. Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк: Закон України від

17.03.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3160-17>

8. Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 р. [Електронний ресурс].
– Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/316017>

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**КАФЕДРА КРИМІНОЛОГІЇ
ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА**

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

ТОМ 1

Харків
2017

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

Організаційний комітет:

Гетьман А. П. – голова організаційного комітету, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України;

Головкін Б. М. – заступник голови організаційного комітету, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Ткачова О. В. – відповідальний секретар, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Автухов К. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Таволжанський О. В. – кандидат юридичних наук, асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: матеріали круглого столу студентів, аспірантів, молодих вчених (4 квітня 2017 року, м. Харків): в 2т. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; за ред. А.П. Гетьмана, Б. М. Головкина та інш. – Харків : Юрайт, 2017. – Т1 ., – 251 стр.
ISBN – 978-966-2740-95-0

У збірник увійшли наукові доповіді та тези виступів учасників круглого столу, присвяченого перспективам реформування кримінально-виконавчої системи України.

Матеріали подані в авторській редакції.

The collection made scientific reports and abstracts of the participants of the round table devoted to the prospects of reforming the penal system of Ukraine. Materials for were presented by the authors.

ISBN – 978-966-2740-95-0

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

© Гетьман А.П., Головкін Б.М. та інш., 2017
© “Юрайт”, 2017

ЗМІСТ

Андрєєв Є. О.	Гуманізація кримінально-виконавчого законодавства.....	3
Атрєп'єва М. Р.	Актуальні проблеми виконання та відбування покарань у місцях позбавлення волі.....	7
Біленький Д. В.	Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: щодо внесення змін до «Закону Савченко».....	10
Бойко В. О.	Поняття «злісне порушення встановленого порядку відбування покарання»: спірні моменти.....	13
Борох Ю. О.	Реалізація принципу справедливості під час відбування покарання.....	16
Бумба О. А.	Пробачія та стан упровадження в Україні.....	19
Васюк О. О.	Проблемні питання виконання покарання у виді штрафу.....	23
Вручинський Д. Г.	До питання визначення законного інтересу засуджених.....	28
Гавенко Т. Ю.	Проблеми виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.....	31
Герасименко С. С.	Спонування засуджених до зразкової поведінки: метод «батоба» чи «пряника»?.....	35
Горшкова Я. С.	Про деякі проблемні питання, що виникають під час виконання покарання у вигляді штрафу.....	39
Дейнека П. В.	Перевищення меж при застосуванні заходів фізичного впливу в установах виконання покарань.....	43

Дорощенко К. В.	Відповідальність за несплату або ухилення від сплати штрафу.....	45
Дубанич М. Ю.	Правовий статус засуджених: до питання конституційного забезпечення права на працю засуджених до позбавлення волі.....	47
Дубровін С. І.	Використання категорії «ресоціалізація» стосовно неповнолітніх засуджених: окремі аспекти.....	50
Євтушенко Д. О.	Процес ресоціалізації неповнолітніх, звільнених з установ виконання покарання.....	53
Загурська А. В.	Щодо права засуджених на листування..	56
Зайкова Я. Ю.	Ресоціалізація при відбуванні покарання у виді арешту та обмеження волі: порівняння ефективності.....	60
Зосіч М. Ю.	Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають малолітніх дітей.....	64
Кирилюк С. О.	Надання державній кримінально-виконавчій службі слідчих функцій.....	68
Кишеня В. С.	Наглядова пробація у Сполучених Штатах Америки. Перспективи застосування іноземного досвіду в Україні.....	72
Клименко С. С.	Проблемні питання звільнення від відбування покарання вагітних жінок.....	75
Клімашевський В. Д.	Проблемні питання процедури помилування в Україні.....	79
Коваль В. В.	Перспективи створення подвійної системи регулярних пенітенціарних інспекцій в	

	Україні з урахуванням досвіду зарубіжних країн.....	83
Козаченкова Д. С.	Щодо законних інтересів як елементу правового статусу засуджених.....	87
Козачок М. М.	Проблеми виправлення та ресоціалізації засуджених.....	89
Козій Н. А.	Введення інституту приватного виконання рішень.....	92
Крячко Л. Ю.	Особливості правового регулювання користування засудженими глобальною мережею Інтернет.....	96
Кудрявцева В. В.	Умови праці засуджених до позбавлення волі: деякі питання	100
Левандовська І. В.	Громадські роботи: міжнародний досвід і Україна.....	103
Левіна О. О.	Тактика виявлення осіб, схильних до суїциду. Профілактика суїцидів серед засуджених та осіб, взятих під варту...	107
Лисенко О. Е.	Розбіжності у визначенні поняття «громадські роботи» за Кримінальним та Кримінально-виконавчим кодексами України.....	110
Лукашова Є. В.	Соціально-виховна робота із засудженими (мета та способи).....	115
Малиш С. С.	Окремі аспекти соціально-виховної роботи з неповнолітніми, засудженими до позбавлення волі.....	119
Мартинюк Н. В.	Прихована проблема відповідальності осіб за ухилення від відбування покарання у виді громадських робіт.....	123
Масловська Ю. Ю.	Працевлаштування осіб, звільнених з місць позбавлення волі: окремі аспекти..	126
Мельник М. Г.	Застосування фізичного впливу,	

	спеціальних заходів, зброї до засуджених.....	129
Мешков С. В.	Ресоціалізація неповнолітніх засуджених.....	132
Мироненко А. А.	Міжнародний досвід пробації.....	134
Моржановська А. І.	Право на користування Інтернетом засуджених, які відбувають покарання, пов'язані з позбавленням волі.....	138
Насібулліна Н. Р.	Цілі покарання.....	141
Носач Є. О.	Досудова пробація як елемент оновлення системи юстиції України.....	146
Павельчук Д. А.	Виховання та перевиховання засуджених до позбавлення волі.....	147
Павленко В. О.	Чи можливе виправлення осіб, засуджених до довічного позбавлення волі?...	151
Павлуцька В. І.	Цілі покарання та кримінально-виконавчого законодавства.....	154
Пастушок Б. М.	Виправлення і ресоціалізація засуджених.....	157
Певень М. М.	Проблеми здійснення процедури помилування в Україні.....	160
Пищик К. О.	Спірні питання запровадження слідчих підрозділів Державної кримінально-виконавчої служби.....	163
Рева Н. М.	Щодо питання застосування громадських робіт.....	166
Романченко Д. І.	Щодо питання про міжнародно-правові правила поведіння із неповнолітніми засудженими.....	169

Руденко А. М.	Діяльність громадських організацій та їх вплив на кримінально-виконавчу систему України.....	173
Самойленко М. С.	Проблемні питання оцінки ефективності роботи органів і установ виконання покарань.....	177
Святокум А. Ю.	Запровадження центрів пробації для неповнолітніх осіб.....	181
Сергієнко В. М.	Місце суспільно корисної праці в системі заходів ресоціалізації засуджених до позбавлення волі	184
Синявський М. А.	Виправлення засуджених до позбавлення волі : міф чи реальність?...	189
Слюсар Д. Ю.	Впровадження приватних установ виконання покарання в Україні.....	192
Смиковська А. М.	Місце духовної та благодійної опіки церков у системі виховного впливу на засуджених осіб.....	194
Тарапунець В. В.	Загальна характеристика покарання у виді виправних робіт та відмежування його від виправних робіт як адміністративного стягнення.....	197
Тертична А. А.	Інститут пробації: необхідність подальшого впровадження в Україні.....	201
Ткачова А. С.	Виконання покарання у виді арешту: проблемні питання.....	204
Ткачук А. О.	Право засуджених на користування глобальною мережею Інтернет – нові можливості для ресоціалізації та соціальної адаптації засуджених.....	207
Федорець А. Є.	Інститут закінчення строків давності виконання обвинувального вироку як підстава для звільнення особи від	

	відбування покарання.....	210
Хакімова М. Т.	Порівняльний аналіз застосування заходів безпеки в установах виконання покарань України та Естонії.....	21
Харченко Я. Є.	Щодо питання реалізації досудової пробації 17 в Україні.....	
Шевченко А. І.	Кримінально-виконавча характеристика засудженої особи.....	221
Шпарага Д. Ю.	Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання.....	225
Штефан Є. О.	Форми впливу соціально-виховної роботи на засуджених до довічного позбавлення волі.....	290
Штокало Т. В.	Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі.....	233
Шутов Д. К.	Деякі проблеми покарання у виді виправних робіт.....	236
Шутова Л. М.	Міжнародно-правовий аспект виконання громадських робіт.....	239
Ярова А. В.	Громадський вплив як засіб ресоціалізації засуджених.....	243

Наукове видання

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

Відповідальний за випуск: Головкін Б. М.

Підп. до друку 26.05.2017. Формат 60x84¹/₁₆. Папір офсетний.

Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 17,5. Облік.-вид. арк. 12,93.

Тираж 30 прим. Зам. № 114911. Ціна договірна.

Друкарня «Аладдин-Принт»

61023, м. Харків, вул. Сумська, 4, оф. 8

Тел.: (057) 764-72-11 <http://aladdin-print.ua>

Свідоцтво про державну реєстрацію В00 № 966600 від 28.03.2003 р.